

השבי"ץ פוזן בשיגור גולגולת פולק באינטרנט, ומפיע באגר ושיבה קדיש משה, באגר "ישיבה" אפסיסבוק.

שבי"ץ

לומדים תורה ובכף

שבת בצהריים
יתרו | 396
אחרי שתגמרו,
תוכלו בבקשה להעביר
את השב"ץ
לזה שלידכם או לגניזה?
תודה.

פתוח! אפשר ל...?

הרהורים בעקבות העץ הנדיב/ חיים ברנסון

מכירים את הספר "העץ הנדיב", נכון? אני שואל את עצמי מה המסר שלו. אולי שלא צריך לתת עד הסוף, עד שבסוף גם אתה עצמך כבר לא קיים? צריך לתת, אבל לשמור על עצמך כדי שתוכל להמשיך לתת... אם לא תגביל, זה ייעצר מוקדם מדי. אבל לא נראה לי שזה המסר, כי העץ בסוף הסיפור היה מאושר. הוא נתן הכל. אבל האם זה באמת נכון? נכון לתרום את כל כספנו לצדקה עד שלא יישאר כלום לעצמנו? זה מסר נוצרי בעייתי מאוד. התורה מחנכת אותנו לתת בצורה נכונה, גם מי שרוצה לתת הרבה צדקה, שלא ייתן יותר מ-20%. כוס צריכה להיות מלאה, ואז את העודף היא שופכת החוצה ומעבירה לאחרים. אבל יש זווית שממנה זה נכון. יעוד של עץ בסופו של דבר זה ליהנות בני אדם. והעץ הזה כלל את כל כולו ביעוד הזה, הוא מימש את הייעוד שלו ב-100%. יש דבר שיותר ממלא באושר? המסר הנכון שאפשר לקחת מהסיפור (וזה מסר למבוגרים), זה להתמסר עד הסוף, לא להשאיר חלק ממני בחוץ, אלא לקשר את כל חלקי חיי למטרה העליונה שלשמה אני חי. ונכון - יהיו ויתורים; יכול להיות שיקראו לי פראירי; ואני אהיה מאושר.

תארו לעצמכם שישאלו אתכם: "מה המשמעות של 'ראש השנה לאילנות'?" ולא ידעתם...

אז מה עושים? מצווה להפריש תרומות ומעשרות - לתת חלק מגידולי האדמה לליעודים מסויימים לפני שאוכלים מהם. כמו שיש שבוע של ימים, כך יש שבוע של שנים. השמיטה היא השבת, ופרותיה פטורים מתרומות ומעשרות. בשאר השבוע נותנים תרומה לכהן, 10% ללוי (ש-10% ממנה הוא נותן לכהן), ו-10% לנו/לעניים (תלוי בשנים, ראו פירוט בהמשך).

במקור, התרומה כ-2% מהיבול. כיום הכהנים טמאים ולא יכולים לאכלה, ולכן מפרישים מעט, מגדירים אותו כתרומה, עוטפים בכיסוי או בשניים, ושמים בפת.

בשנים 1, 2, 4 ו-5 לשמיטה, יש מעשר שני. הבעלים אוכלים אותו בירושלים. כיום פודים אותו (ומעבירים את קדושתו לדבר אחר, כגון למטבע, והמאכל מותר לאכילה כרגיל). בשנים 3 ו-6 נותנים מעשר עני לעניים. שלב המעבר בין השנים (ביחס לפירות): ט"ז בשבט. זהו ראש השנה. עכשיו (ט"ו בשבט תשע"ח) נכנסים לשנה 3. המשך בשבוע הבא.

לשמור ולעשות

חיוננו לז"ז

מתחברות לשורשים

"קצת הגלצבנאי, אבל לא היה יוגר מדי אכפס אי באאלו רלע", היא זנגה בכנול. "ואחר כך?" שאלתי. "ניסיטי אמצוא מה הגלשופה, אפקלטיג אדוד שלי שפוא חקאלי. דאזרי אמדגי משה". כשגלצנו אלטה, האכנו והאכנו וחסוף גלצנו אלגילויים. "אילו זצים אלו?" ביררה דדס. "מה זה משנה אר? פזיקר שיצמח שפ משפוי, פודיה פזיפה מבט חן פקרקע החלשפה. "מה יפזיקר שיצמחי?! אנחנו נאטחג משפא כדי שיצאלו אנו פירוג משה", זנגה דדס. לא כל כך פסכמגי חם שגיפן. זמדגי נטחע במקומי אפסגכאגי חן פאדמה. כמה יש בה, מחכה שנוציא אאלו אלו. פיו כבר בולק חפוקים, אבל הולטטי ידיים אפכנסגי אאלג אדמה, אג פנטיעה שלי אעלשה בבוק שאחפור במו ידיי. אני אצור אג המקום שיצמחי אג פלגיטו שלי. פקרקע פיגה קצחאמה. רלבי אדמה נדבוקו אידיי, פיה בהם משפא נך, פלשט. הפזמקי אחיזה באורן הקודש. לביצ שלום, צוריה.

באדמה, כולן: חנקן, אשלגן וגרן. היסודגו אלו מליצים אצמח חם פמים שלשולשים שלו שלאבאים. פיא סיימה אג הפקצאג אכבה אמחיאלג כפיים משגי פמדריכאג שלפ אלטיקה מאלג פגלחאג של פוילשבר אידה. "אפה" פיא שלאה. "יפה", פודיגי. "שניפה", פודיה פניצירה אג פאויקה, "פסברג אמה נאטיים צמחים בגוך פקרקע, אבל אמה בכאל נאטיים?" פחיוך של רחל פגלסקס. פיא באמג אא שמפ אב. חשבנו חד קצח אבינגיים פזיחא חד בנול. "מה יש, חידה?" דדס שלאה בקאונול אמראפ החבורה פחולשבה. "רחל פפכה אוי-קי-פדיפה", פודיה זמזמה. "אנחנו חולשבלג אמה נאטיים", פסברגי קצח יוגר ברוך. "אג, פלשאה מפלשבלג לזכברי?" פזיחה אריאלה, "אני שלאגי אאגה ראשונפה". לאחר חד דקג מחלשבלג, פבנג חברו נולא. רחל נארה יולשבה אידי, שולקת. "גלידיי", פניגי אליי, "איך פדלשג לבלג לזכבר כשנגנו אר אפישאר שם חם פלשאה אבד?"

צא צוריה. חן מה שליה פנטיחג פמוקדמאג סיפרגי אכ, אבל לא סיפרגי אכ חן מה שקרה בפמשך, פנטיחג של פגולפה. פלשבלג יצאלו אסבה שני של נטיחג, יצאלו קבוצה גדולה, סחטיין חזינו. "נו, אכ אמה נאטיים?" שלאגי אג רחל פחיוך. פיא חלגה אאטאבוס פחיוך מאל משמחג ואל זנגה. חזיגי אחריה. פגיילשבי אפכאונגי אפגאח אג פגיך, אכ פיא פגיילשבה אידי. "אכ חזיגי שילחרי פיה פנואלא שגיאלג", פיא פגמה, "ואג לא יודחג כמה פאדמה נאגה אצמחי". צודקת אני לא יודחג. פיא פוציפא פק מקאפל אפגמה. רציניג פיודפה, לא ידחגי כמה. פיא קראפ: "פקרקע פיא המקום פמושלם אגיזול פצמח. פיא מוצקה אנאגה או אחיזה אגיכה. פלולשים צריכים חולך כדי אדדול, אפאדמה מספקת חם אאלג". פיא פנימה אדלח מבט, פחנה אג מבטי אחזרה אפקג: "בין זלחרי פאדמה יש אור לזמח זקוק או. כמו כן, פצמח ניפון מוסודג מצינים לקיימים

בצאני לקראתך

קודא קבוע ל סולת לבוא

שורש הכח

מה יש ביהדות שאין בשום עבודה זרה?

בפרשה יתרו מתפעם מטביעת המצרים בים: "עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלהים". מי שיכול לומר משפט כזה, זה רק מי שהכיר אישית את כל העבודות הזרות שעל הגלבוס. יתרו היה כזה. והוא מכריז: ה' מעבר לכולן.

למה? "כי בדבר אשר זדו עליהם". באותו יום שהמצרים חשבו לאבד את בני ישראל, ה' מחק את מצרים.

מה כל כך גדול בזה?

צריך להבין מהי עבודה זרה. עבודה זרה אינה צעצוע שמשתחווים לו. זה לא שטות או צחוק. הפסל הפיזי מבטא כח רוחני או אידיאל אמיתי שקיים ופועל במציאות. "אלת האהבה", למשל, זה כח האהבה בעולם. וכמה כח יש לאהבה! או למשל השמש: כמה אנרגיות, אור וחום היא מקרינה ומשפיעה לעולם! מה היינו עושים בלעדיה?

אז מה הבעיה בע"ז? שאת הכח הזה - שהוא לא יותר מפקיד של מלך מלכי המלכים - שמים בראש, ולו נותנים את הכתר. כל הכוחות הם בשירות ה' - בורא ומנהיג העולם.

(אגב, זו הסיבה לחוסר הסובלנות של היהדות כלפי העבודה הזרה: מי שדוגל במקור הערכים לא מסוגל לקבל ניסיונות לצמק את האופק העליון של העולם לכח או אידיאל אחד, כגון שוויון או חירות).

לכל כח יש עוצמה אדירה, אבל רק בגבולות הגזרה שלו. במה שחורג מתחומו אפילו במעט, אין לו שום יכולת. הגבולות ברורים.

היחיד שיכול להשתמש בכל הכוחות הוא זה שנמצא מעל לכל המערכת הנוקשה הזו. בעל הכוחות כולם, הוא בעל היכולת. הוא היחיד שיכול להשתמש בתחום כלשהו, בנוסף לכח הממונה על אותו תחום. כמו ראש אגף ומנכ"ל - המנכ"ל ממונה על כל הארגון, ובכלל זה גם על כל מה שקורה בכל אגף.

ואם יש מקרה שבו הכח הממונה מכוון לדבר אחד, ובעל הכוחות רוצה דבר אחר? העליון (והכללי) יותר יגבר. ואם ה' יכול להשתמש בים של המצרים כדי להטביע אותם בו, הרי שהוא זה שנתן לכח של מצרים את כוחו.

ואם נקפוץ לסוף הפרשה, מתן תורה, נוכל להשתמש ברעיון זה כדי להבין מדוע "אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתלמוד תורה". לכל אחד יש נטיות וכוחות נפש שונים. הכוחות הללו יכולים לנהל אותו ולשלוט בו. בסיטואציות מסויימות הוא יקלוט את עצמו עושה דברים בניגוד לרצונו הבאמת חופשי.

התורה שנתן בעל הכוחות לבניו, היא היחידה שיכולה לתת לאדם את היכולת להשתחרר מכבלים אלו. החיבור למקור הכוחות מאפשר לאדם לבחור להשתמש בכל כוח במקום המתאים בלבד, בהתאם למטרות הכלליות של חייו. זו חירות.

שמת לב לנימוק המחומש שבשמו אנו פונים לה' שירפא אותנו? "כי א-ל, מלך, רופא, נאמן ורחמן אתה"! ראיית פעם דבר כזה? מעניין למה צריך את כל התארים האלה כדי לרפא. בוא ננסה לחשוב. "רופא" זה מובן, "רחמן" גם.

זה בסדר מצדך שנעבור לפי הסדר? סבבה. אבל אין לי מושג מה בדיוק אומר "א-ל"...

"א-ל" זה שילוב יפהפה של בעל יכולת, עם רצון לעשות חסד. כאילו אומרים: הוא רוצה להיטיב, והוא גם יכול. טוב, זה מובן למה צריך כדי לרפא. לא כל מי שרוצה לרפא גם יכול.

התואר "מלך" מעניין. אנחנו רגילים לכך שה' המלך ואנחנו אזרחיו, אולי אפילו משרתיו, אבל במובן של ציות לדבריו. לדעתך, יש בינינו יחס עמוק יותר: הוא המלך ואנחנו "עובדי מדינה" שלו בעולם. אנחנו עובדים אצלו, ממשיכים ו"מורידים לשטח" את המלוכה שלו. בהיבט הזה, אנו פונים אליו בתור מיש אנו עובדים אצלו ומבקשים שידאג לכך שנוכל לעשות את עבודתנו.

כמו שבצבא דואגים לטיפול רפואי לחיילים?

כן, משהו כזה. ויש פה אפילו יותר מזה: כשאני מבקש "ה', תרפא אותי בבקשה כדי שאהיה בריא", המטרה בסוף מסתכמת בכך שאני אהיה בריא. כשאני מבקש "מלך העולם, רפא אותי בבקשה כדי שאוכל להמשיך ולפעול בשליחותך ולהאיר את העולם", המגמה היא טובת העולם כולו. כמובן שזה גם משפיע על סיכויי התפילה להיענות, אבל לפני שמגיעים לשיקולי תועלת - במקום אמיתי יותר, בקשה כזו מתרוממת לגובה אחר של חיים. כמו כן, מלך יכול להחליט לפי שיקולי המצב, בניגוד לשופט המכריע ע"פ החוק. גם במקרה של מחלות לפעמים צריך הכרעות של מלך...

אוקי. "רופא" זה מובן... אבל שמת לב שאומרים "רופא", ולא "מרפא"! זה תואר, לא פועל. אחד מתארי ה' זה רופא - אחת מהפעולות שמתייחסות אליו היא ריפוי מחלות. ה' לא רק מחיה מתים לגמרי, אלא גם "מתים חלקית", חולים. זו לא פעולה צדדית. זה משהו מהותי בעולם. יש פה חסרונות, וה' דואג לתקן אותם ולקדם את העולם.

ומה הכוונה "נאמן"? הוא הבטיח שירפא אותנו?

"אם שמוע תשמע לקול ה' אלוקיך, והישר תעשה, והאזנת למצוותיו ושמרת כל חוקיו, כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך, כי אני ה' רופאך?"

שעת סיפור

כשהשר יריב ליון היה ממלא מקום יו"ר לשכת עורכי הדין, הוא קידם מהלך שבו עורכי הדין ימלאו משוב על התנהלות השופטים. הוא הוזמן ללשכת אהרן ברק, להבהרה שכדאי לו למשוך את ידו מהמהלך. כשהגיע ללשכה, ראה על הקירות מפות. שאל את מארחו לפרט המפות. ברק הסביר לו שהם עוברים על תוואי גדר ההפרדה, ובודקים ששום עץ ושום חלקת קרקע של ערבי לא יילקחו ממנו. בית המשפט דאג בדקדקנות לזכויות הפרט על חשבון זכויות הכלל, והורה למדינה לעצור את העבודות, וכן להזיז את הגדר בעלויות של מליוני שקלים, במקום לפצות את הערבים על חלקות, שחלקן היו שוות גרושים. ואת כל זה הראה אהרן ברק לאורחו.

"ולפני כמה שנים, כשגורשו אלפי אנשים מבתיהם, מהאדמה אליה המדינה שלחה אותם, האם בדקתם גם אז היכן יהיה להם לישון ומה יהיה עם פרנסתם? היכן הייתם אז?" שאל יריב. וידום אהרן...

לע"נ ר' ישראל בן קלמן קלונימוס ז"ל
לע"נ ר' ישראל בן אברהם צבי ז"ל
לע"נ הרב משה לוי זצ"ל
לזכות כל עם ישראל

ואפילו נקודה קטנה מאד, שהוא [האדם הרחוק] נעתק [נפרד] מגשמייתו אליו יתברך - הוא רץ בזה כמה וכמה אלפים פרסאות בעולמות עליונים. (ליקוטי מוהר"ן תניינא מח)

מוצאי שב"צ

המשב"צת:
כתיבה ועריכה: חיים ברנסון.
עיצוב גרפי:
עיתור - סטודיו לעיצוב גרפי.
איורים: אריאל חצרוני.
תודה לצביאלי סקולניק.
falmarooo@gmail.com